

Klumme: Holdes EU sammen af regler eller følelser?

Af Martin Selsøe Sørensen

Sommerens eurokrise blottede Nord- og Sydeuropas vidt forskellige syn på, hvad EU er. Tyskland fik ret, men kun i første omgang. Med nye advarselsslamper over græsk økonomi dette efterår er anden runde så småt ved at tegne sig.

En ting, der gik igen på gaderne i Athen under sommerens eurokrise, var troen på, at hvis bare grækerne råbte højt nok, ville Europa vågne. Ikke bare vågne og forstå at kravene om besparelser og reformer var urimelige og uretfærdige, men også vågne til erkendelsen af, at der er behov for en helt ny social kontrakt i unionen.

Grækere så Athens gader som epicentret hvorfra et revolutionært opgør med teknokratvældet i Bruxelles og Frankfurt (Centralbankens hovedsæde) ville udgå og bølge tværs gennem Europa fra det sydøstligste hjørne. Ingen burde være i tvivl om, at Europa, som vi kender det, var ved at gå til, hvis ikke grækerne som kanarieflugten i kulminen sang til advarsel.

Men Europa vågnede ikke. Eller det vil sige Nordeuropa vågnede ikke. For italienerne, spaniere og mange franskmænd var lutter øren og fulde af sympati over for grækerne, der med lukkede banker og sti-

gende rater for arbejdsløshed og selvmord fik krisens hårdeste medfart. Den slags kunne jo sagtens brede sig langs Middelhavet til de andre eurokriseramte nationer. Det og måske i højere grad den fælles følelse af, at familien og individerne er vigtigere end staten, fik Sydeuropa til at rykke sammen med grækerne, der i den sammenhæng er familie.

Når grækere og andre sydeuropæere ikke synes, de har det store at takke staterne for, er det måske forståeligt. Den græske stat har de seneste 30 år udviklet sig til en åben buffet for generationer af kleptokrater, der har forsynet sig selv og deres støtter med lukrative stillinger og privilegier på bekostning af statskasse og EU-kasser.

Væk er også deres medborgeres tro på, at det betaler sig at gøre sige umage eller bare betale sin skat. Skatteunddragere har haft det nemt takket være statens hjælpeløse uduelighed udi at registrere og lignesine borgere. Op til parlamentsvalg lader mange for eksempel være med at betale skatter og afgifter, fordi de håber, at nye og mere lempeligere politikere vil komme til magten efter valget. Det slipper de af sted med. Til gengæld leverer staten også kun

Martin Selsøe Sørensen er journalist, siden 2006 bosat i Istanbul som korrespondent for først Information og nu Politiken. Han er foredragsholder og arrangerer også kurser for blandt andre journalister og højskoler.

få og ofte dårlige services til sine borgere, og det slipper den af sted med, men på bekostning af tillid og troværdighed.

I sådan en verden holder man sammen i sin familie, og hjælper den først og sidst, hvilket både kompenserer for statens svigt og er med til at fremme nepotisme og korruption, men det sidste er en anden snak.

Selv om det aldrig så særlig lyst ud for den ønskede revolutions udbredelse fra et græsk arnested til Nord-og Vesteuropa, førte den græske regering sig henover sommeren frem som om det gjorde.

Ved topmøde efter topmøde trak grækerne tiden ud og benyttede mediernes interesse og vælgernes åndenød til at holde saftige ideologiske taler. De henrykkede nogle, men faldt ellers på temmelig gold jord hos den tyske og andre nord-europæiske regeringer.

For over for de sydeuropæiske følelser og kald på medfølelse stod særligt de hollandske, tyske og finske regeringer med stive blikke på deadlines og hænderne i fast greb om unionens love og regler.

Fra vælgere og iagttagere begyndte mange analyser af den græske situation med ordene: "De må jo forstå..." og fortsatte med, at man ikke kan være med i EU uden at følge reglerne, overholde deadlines, være disciplineret osv. osv., for det er sådan EU hænger sammen set med nord-europæiske øjne. Uden systemer og respekt for regler, ingen union. Hvis ikke alle overholder aftaler altid, ramler det hele sammen.

Men helt anderledes ser det ud for sydeuropæerne: Uden solidaritet og empa-

ti mellem mennesker, ingen union. Hvis ikke der er plads til at gøre undtagelser og hjælpe folk i krise, ramler det hele sammen.

Om nogen har mere ret end andre er umuligt at afgøre, men krisen afslørede to meget forskellige ejerskaber til det fælles projekt.

På kort sigt var det den strenge tyske ledede sparepolitik og regelrespekt, der vandt. Men det er langt fra sikkert, at den sejr er det sidste ord i sagen.

Allerede så småt i løbet af efteråret er det blevet klart, at Grækenland ikke til fulde lever op til forventningerne i sommerens aftaler. En låneudbetaling, der skulle være lavet i oktober, er udskudt, fordi Athen ikke i tilstrækkelig grad har leveret de lovede politiske reformer. Det er ikke en katastrofe for Grækenland hverken politisk eller økonomisk, men et alvorligt tegn på, at der stadig er en ko på isen i forhold til græsk økonomi.

Selv om venstrefløjsregeringen nu for første gang har egne underskrifter på dokumenterne og ikke som før blot arvede en upopulær spareaftale fra en tidligere regering, vil eller kan den ikke leve op til aftalerne.

Hvis den ikke kan, er det fordi spareprogrammet har urealistiske forventninger til græsk økonomis helbredelse. Hvis regeringen ikke vil, er det fordi, den stadig grundlæggende ser de nordeuropæiske krav som ueuropæiske og nogen, der kan tilsidesættes i håb om, at følelser og sympati vinder næste gang.

○ ○ ○

FOTO: UN Photo/Rosenberg

Minister uden portefølje Henrik Kauffmann, medlem af den danske delegation, underskriver den 26. juni 1945 FN-traktaten. Henrik Kauffmann var i 1941 Danmarks gesandt i Washington og underskrev 'på kongens vegne' en aftale med USA om forsvaret af Grønland, der gav USA ret til at bygge militære anlæg i den daværende danske koloni. Den danske regering protesterede mod aftalen, afskedigede Kauffmann og sigtede ham for landsforræderi. Efter krigen blev aftalen godkendt af Rigsdagen, og Kauffmann blev minister uden portefølje i den første danske regering efter krigen.